

Н.М. Чиж, Луцький національний технічний університет

ФУНКЦІЇ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ

Ефективне функціонування банку значною мірою обумовлюється структурою та розміром власного капіталу. Від розміру власного капіталу, його структури багато в чому залежать фінансові результати діяльності банку, розширення спектра послуг клієнтам, а також можливості збільшення вкладень в економіку країни. Особливу актуальність проблемі управління власним капіталом банку і питанням його регулювання додає Базельський комітет із нагляду, який зробив спробу корінної зміни системи оцінки достатності власного капіталу банку. Від того, як буде формуватися власний капітал банків, його структура і механізм використання, залежатиме ефективність банківської та економічної систем держави в цілому.

Незважаючи на незначну питому вагу в сукупних пасивах комерційних банків (19 %), власний капітал є фундаментом діяльності банку, основою його надійності, стійкості та безпеки. Власний капітал банку є базовим параметром для формування ресурсів як окремого комерційного банку, так і банківської системи в цілому.

Аналіз економічної літератури свідчить про неоднозначність трактування поняття “власний капітал”. Погляди на власний капітал можна розділити на три групи: визначення власного капіталу як власності банку, як чистих активів банку, як суми вкладеного та накопиченого капіталу.

Дослідивши різні підходи, ми стверджуємо, що *власний капітал банку* – це сукупність фінансових ресурсів, акумульованих із різних джерел, які належать банку на правах власності, користування та розпорядження, мобілізованих в процес економічних відносин шляхом залучення їх в господарський оборот без часових обмежень з метою підвищення прибутковості та рентабельності власного капіталу банку. На нашу думку, такий підхід дає змогу зосередити увагу на джерелах формування, призначенні власного капіталу, враховує його юридичну суть та дає підстави об’єднати різні точки зору на власний капітал банку.

Провідна роль власного капіталу у формуванні ресурсів комерційного банку визначається тим, що він виконує життєво важливі для банку функції. На підставі аналізу праць вчених ми вважаємо доцільним виділити такі функції власного капіталу банку: оборотна – капітал банку може бути використаний як кредитний ресурс і давати дохід як втілення створюваної доданої вартості; страхова – власний капітал покриває збитки банку лише в тому разі, коли всі інші способи й джерела покриття вичерпані; регулююча функція змінює обсяг і профіль банківської діяльності шляхом збільшення чи зменшення розміру власного капіталу та зміни його структури; інвестиційна – забезпечує банк необхідними коштами; мобільна – легко перетворюється в основні засоби; захисна – здійснює захист фінансових інтересів акціонерів банку; регулятивна є певним регулятором інвестиційної діяльності; забезпечення розвитку є джерелом отримання прибутку.

На нашу думку, деталізація вищезазначених функцій власного капіталу банку має досить умовний характер, оскільки усі функції тісно пов'язані та здійснюються практично одночасно. Реалізація даних функцій дозволяє досягнути досить високої ефективності фінансової діяльності вітчизняних комерційних банків.